

Adatgyűjtő: Horváth Ferenc -- 8200 Veszprém, Somogyi B. u. 14.

METEORMEGFIGYELÉSEK

észlelők	vizu	foto	tel	mm
Agai Szabolcs /Budapest/	sz.	-	1,0/9	-
Bagosi Imre /Nagyszalonta, R/	2,7/8	-	-	-
Berkó Ernő /Orosháza/	34,9/270	109,5/7	-	-
Bíró Levente /Nagyszalonta, R/	-	-	-	28,7/35
Bodó Imre /Békéscsaba/	1,0/2	-	-	-
Born Gergely /Békéscsaba/	1,0/2	-	-	-
Bucsi Gábor /Békéscsaba/	-	0,9/0	-	5,0/141
Buka Adrienn /Gyula/	4,2/17	-	-	-
Csabai Ildikó /Baja/	2,9/11	-	-	-
Csekye Károly /Salgótarján/	1,8/2	-	-	-
Csizmarik Ágnes /Budapest/	2,0/11	-	-	-
Dömény Gábor /Kajdacs/	1,0/9	-	-	-
Etesi Gábor /Salgótarján/	1,8/2	-	-	-
Farkas Ernő /Budapest/	24,6/113	14,1/4	-	-
Ferencsik Árpád /Bóly/	1,4/11	-	-	-
Fodor Antal /Sülysáp/	2,0/10	-	-	-
Földesi Ferenc /Veszprém/	3,0/11	4,4/0	-	-
Halmi Gábor /Pécs/	2,2/8	-	-	-
Hollósy Tibor /Budapest/	3,2/14	-	-	-
Illés Elek /Kövágószőlős/	2,2/8	-	-	-
Karkus Zsolt /Jászladány/	-	-	-	1,3/145
Kész László /Bóly/	2,4/12	1,3/0	-	-
Keszthelyi Sándor /Vasas/	2,2/8	-	-	-
Kósa-Kiss Attila /Nagyszalonta	11,5/30	-	-1	-
Kovács István /Salgótarján/ R/	1,8/2	-	-	-
Kovács Sándor /Békéscsaba/	1,0/2	-	-	-
Majcher István /Salgótarján/	1,8/2	-	-	-
Mojdisz István /Békéscsaba/	1,4/7	-	-	-
Nagy Rozália /Győr/	2,0/17	-	-	-
Patak Akos /Pécs/	2,2/7	-	-	-
Ratkai Ferenc /Szeged/	5,8/14	-	-	-
Révész Károly /Szeged/	5,8/12	-	-	-
Ritzl Ferenc /Baja/	2,5/15	-	-	-
Ságodi Ibolya /Szeged/	7,7/30	-	-	-
Sajtz András /Ujfalu, R/	32,3/141	-	-	-
Sipos László /Baja/	2,9/12	-	-	-
Soós Zoltán /Székesfehérvár/	4,9/8	-	-	-
Süle Gábor /Budapest/	7,5/42	7,3/?	-	-
Szabó Sándor /Bóly/	2,7/21	6,6/0	-	-
Szász Csaba /Brassó, R/	2,3/10	-	-	-
Szauer Agoston /Pápa/	-	1,6/?	-	-
Tarnay Kálmán /Budapest/	5,5/26	-	-	-
Tepliczky István /Tata/	6,1/40	-	-	-
Tóth János /Mezőberény/	1,0/9	-	-	-

A felsoroltakon kívül vizuális szórványadatokat küldött be:

Bagi Judit /Debrecen/	Czuppon Nándor /Veszprém/
Balázs Katalin /Budapest/	Elekes Pál /Gyergyószentmiklós/
Both Előd /Budapest/	Gyimesi Lajos /Pécs/
Csipszer Árpád /Veszprém/	Hardi Ferenc /Tapolca/
Csiszár Tibor /Pécs/	Kocsis Antal /Balatonkenese/
Csiszár Tiborné /Pécs/	Liktor Ferenc /Ózd/
Csukás Mátyás /Nagyszalonta, R/	Szeiber Károly /Budapest/
Tasnádi Tibor /Veszprém/	

Szeptember-októberben 59 megfigyelő küldött be észleléseket.

☉ Vizuális meteorészlelések

Szép eredmény a két hónap 208,3 órás észlelési időtartama, mely alatt 990 meteor került feljegyzésre. Mindkét hónap nagyon jól észleltnak mondható. Szeptemberben 13, októberben 11 éjszakan történtek megfigyelések, amely persze a jó időjárás következménye is. Nagyobbrészt egyéni észlelések történtek; csoportosan a salgótarjániak meteoroztak, ill. az Orionidák megfigyelésére Budapest, Szeged, Pécs és Békéscsaba környékén alakultak csoportok. Említést érdemel Berkó Ernő, Farkas Ernő és Sajtz András munkája - ők hárman végezték a vizuális megfigyelések egyharmadát!

Tűzgömbészlelések:

1984. 09. 02.	00:10	UT	-4 ^m	Farkas Ernő
	01:23		-6	Farkas Ernő
13.	19:14		-5	Csukás Mátyás
18.	18:10		-8	Liktor Ferenc
	18:24		-7	Liktor Ferenc
19.	20:08		-4	Sajtz András
10. 08.	20:47:50		-4	Kocsis Antal
10.	16:31		-4	Both Előd
24.	18:10	UT	-4 ^m	Tepliczky István

A szept. 18-i jelenségekkel kapcsolatban észlelőnk megjegyzi, hogy lehet, hogy túlbecsülte a fényességüket. A 19-i tűzgömbről Sajtz András az alábbi leírást küldte:

"A pálya nagyobb részét falomb takarta, csak a levelek közül vilant fel egy-egy rövid szakasza. Fokozatosan fényesedett ki, legnagyobb fényessége elérte a -4^m-t. A kezdeti kékesfehérből zöldesfehérre változott, "középen" sárgás, a "szélén" ibolyás árnyalattal, puha pasztell színekben. Nem volt éles körvonalú fej, a jelenség széle elmosódott, "sugaras". Gyorsan halványuló nyomot hagyott.

Október 10-én a még világos alkonyati égen feltűnő tűzgömbjelenség történt. Többen jelezték szóban az eseményt, budapesti és süllyápi amatőrök egyaránt, azonban végül csak Both Előd küldött be észlelést róla. Mivel csillag még nem látszott, csak azimutális koordinátákat sikerült feljegyezni.

Végül az okt. 24-i tűzgömbről: megpillantása Bp-n, a kelenföldi pályaudvaron történt. Az erős megvilágítás ellenére szembetűnő volt a felhőrésekkel borított Ny-i horizont közelében alig 10° magasan, amint gyors villanásként mozgott lefelé kékesfehér színnel.

④ Az Orionidák megfigyelése

Az MMTÉH történetében először vettünk részt ennyire tudatosan, szervezeten egy nagy nemzetközi meteorészlelési programban. Az International Halley Watch által meghirdetett Orionida-észlelési programfelhívás részletesen az MMTÉH Kőrlevél No. 1.-ben jelent meg. A kijelölt időszak október elejétől november elejéig terjedt. Októberben közel 40-en küldtek be vizuális megfigyeléseket. Ezek közül az alkalmasakat kiválogatva decemberben továbbítottuk az anyagot az IHW területi adatgyűjtőjének.

A következő észlelések kerültek kiküldésre:

1984. 10. 02/03.	1,9 óra	Farkas Ernő
04/05.	0,7	Farkas Ernő
15/16.	1,5	Farkas Ernő
19/20.	2,3	Farkas Ernő
	1,0	Soós Zoltán
	2,0	Fodor Antal, Süle Gábor
	3,6	Sajtz András
	2,9	Csabai I., Ritzl F., Sipos L.
	1,0	Tóth János
	1,4	Ferlencsik Á., Kész L., Szabó S.
	2,0	Földesi F.
20/21.	2,0	Sajtz András
	1,2	Hollósy Tibor, Tarnay Kálmán
	2,2	Halmi G., Illés E., Keszthelyi S.,
	0,5	Mojdisz István / Patak A.
22/23.	3,1	Süle Gábor
	2,5	Kósa-Kiss Attila
	1,0	Dömény Gábor
	1,3	Szabó Sándor
23/24.	1,0	Farkas Ernő
	2,8	Soós Zoltán
	2,3	Süle G., Tarnay K., Tepliczky I.
	2,0	Ratkai F., Révész K., Ságodi I.
24/25.	1,4	Farkas Ernő
	1,0	Földesi Ferenc
	1,8	Tepliczky István
	1,5	Ratkai F., Révész K., Ságodi I.
25/26.	2,0	Tábori Sándor
	2,0	Berkó Ernő
30/31.	2,0	Tepliczky István

Összesen 27 észlelő adatai kerültek továbbításra. A többi megfigyelés az IHW-program szempontjából nem volt értékelhető, irrális eredményeket mutatott, más szempontból /pl. radiánsmeghatározás/ egy részük azonban felhasználható.

A kiküldött anyagban 468 meteor szerepelt, közülük 186 volt Orionida-rajtag / 30 % /. A hónap első felében a holdfény akadályozta a munkát. A maximum utolsó negyed utánra esett, de a magas deklinációjú Hold még ekkor is zavart. A változékony időjárás 19/20-ra derült, tiszta eget hozott, akkor történt a legtöbb,

mintegy 35 órányi megfigyelés, 10 helyszínen. Szakadozott felhőzet érte el hazánkat, így a maximum éjszakáján sajnos nem történt észlelés, pedig hajnalra a keleti országrész felett teljesen kiderült az ég. A következő napok nyugodt időjárása egyre erősebb helyi ködösséddé okozott - a magasabb helyeken viszont jó átlátásossági körülmények között lehetett észlelni.

A maximum környékén a megfigyelt meteorok átlag egyharmada-fele volt Orionida-rajtag. Könnyen fel lehetett ismerni őket, nemcsak pályájukból, hanem jellegzetes sárgás színárnyalatukból és a rendszeres nyomjelenségekből. Az időszakban sok Taurida is jelentkezett. Részletes feldolgozással később jelentkezünk, de már most megállapíthatjuk, hogy a tervszerű munka elérte eredményét.

☉ Fotografikus észlelések

8 megfigyelő végzett fotografikus észleléseket 140 óra össz-időtartamban. Farkas Ernő 3, Berkó Ernő 7 sikeres meteorfotót jelzett.

Sajnos továbbra is súlyos gond a hiányos adatszolgáltatás a fotografikus észlelések terén. Egyrészt: néhány megfigyelő más/pl. vizuális/ adatokkal együtt, vagy levélben megemlítve küldi be az észlelési időtartamait - emiatt előfordul, hogy véletlenül kimarad az összesítésből. A másik gond, hogy rendszeresen történik említés sikeres felvételekről, ezeknek azonban csak nagyon kis része érkezik be a Meteorfotó Archivum számára! /Ez a helyzet mind a mai napig néhány nyári sikeres fotóval! Ha egy fotózó valószínűsít egy meteort - pl. vizuális megpillantás alapján -, később, az előhívás után jelezze vissza a tényleges eredményt. Valamint - ez a legfontosabb - küldje be a sikeres fotót, vagy a negatívot /ill. ennek kontaktmásolatát/ nagyításra! A beküldésekhez használjuk a nemrég bevezetett kétféle /tekerccsenkénti és "sikeres"/ fotografikus észlelőlapokat!

Hosszú idő után először Farkas Ernő küldte be októberi meteor-nyom-fotóit. 15/16-án 17:45 UT-kor készült az első kép egy vizuálisan -1^m, sárgásfehér, 2 sec-es meteorról, amely a 27 és 28 Vul csillagok nyomvonala között tűnt fel. A párás idő miatt a kép kicsit kontrasztatlan.

16/17-én egy 23 perces expozíción 17:31 UT-kor rögződött egy -2^m-s sárga, 1 sec-es meteor nyoma a Sge-ban. Pályája egyenletes fényesedést és halványodást mutat, a kép alapján nehéz eldönteni, merre haladt.

A harmadik mutatja a legérdekesebb fénymenetet. 21/22-én a 03:28-03:56 UT között készült kockán látható, a Gem-Aur határon haladt. Hosszú pályáján lassú fényesedés, majd állandó fényesség után erősebb kifénylést mutat, amelyet fokozatos halványodás követ. Vizuálisan nem észlelt, a pálya alapján valószínűleg Orionida.

☉ Teleszkopikus és mikrometeorit munka

A szokásos egy-két szórványészlelés mellett Ágai Szabolcs kísérelt meg 1 órányi teleszkopikus észlelést az "Orionida-teleszkopikus", előre szétküldött térképeken okt. 20/21-én. A munkát Tóth Beával /Budapest/ együtt végezte. A kapott adatok meglehetősen irreálisak, a rajzolt pályákon irány/nyíl/ sincs.

Mikrometeorit-gyűjtést 3 fő végzett 35 óra össz-időtartamban. A beérkezettek gyaníthatóan csak egy része az összes megfigyelésnek.